

УДК 37.016:78.082.4:784.2

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-5-30>

Олена ТІТОВА

концертмейстер кафедри мистецької освіти, Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, м. Житомир, Україна, 10008

ORCID: 0009-0008-8024-6284

Ігор СУБОТНИЦЬКИЙ

концертмейстер кафедри мистецької освіти, Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, м. Житомир, Україна, 10008

ORCID: 0000-0003-1809-268X

Віктор ЧЕРНІЙ

концертмейстер кафедри мистецької освіти, Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, м. Житомир, Україна, 10008

ORCID: 0009-0008-5969-9860

Бібліографічний опис статті: Тітова, О., Суботницький, І., Черній, В. (2025). Особливості концертмейстерської діяльності на уроках фахової підготовки студентів. *Fine Art and Culture Studies*, 5, 237–243, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-5-30>

ОСОБЛИВОСТІ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Стаття присвячена комплексному аналізу концертмейстерської діяльності у класі академічного співу, що розглядається як багатогранний вид музично-виконавської та педагогічної роботи, який вимагає поєднання майстерності піаніста, аналітичної глибини та психологічної чутливості.

Дослідження мало на меті здійснити комплексний аналіз і розкрити багатогранну сутність концертмейстерської діяльності у класі академічного співу, визначивши її специфічні особливості, ключові професійні вимоги та виокремивши її рівноправну педагогічну, виконавську та психологічну роль у фаховій підготовці майбутніх вокалістів.

Використано методи системного та функціонального аналізу для дослідження концертмейстерської діяльності як складного багатокомпонентного процесу. Застосовано порівняльно-описовий метод для визначення специфіки роботи з вокалістами (з акцентом на злитті музики й слова та необхідності дикційної чутливості) на противагу акомпануванню інструменталістам. Використано структурно-логічний підхід для виділення та обґрунтування ключових функцій концертмейстера (навчальна, виховна, розвивальна, психологічна).

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що вперше здійснено систематизація та деталізація функцій концертмейстера у класі академічного співу як повноцінного педагога-наставника та співавтора. Обґрунтовано, що професійна діяльність концертмейстера є не лише виконавською, але й вимагає високої психологічної компетентності та емпатії для створення атмосфери довіри, зняття сценічного хвилювання та забезпечення гармонійного зростання студента. Розкрито, що інтерпретаційна співтворчість є ключовою складовою, яка інтегрує глибокий аналіз вокальної партії та гнучку реакцію на художній задум.

Висновки дослідження полягають у тому, що концертмейстерська діяльність у класі академічного співу є рівноправною та інтегративною частиною освітнього процесу, яка вимагає від фахівця поєднання технічної досконалості, глибокого аналізу, гнучкості, ансамблевого слуху та чуйної педагогічної підтримки. Концертмейстер виконує роль опори та натхненника, формуючи у студента професійне мислення, художній смак та сценічну впевненість. Саме завдяки такому комплексному функціоналу забезпечується ефективне професійне становлення майбутніх вокалістів.

Ключові слова: концертмейстер, вокаліст, уроки фахової підготовки, клас академічного співу, професійні якості, педагогічний аспект.

Olena TITOVA

Concertmaster of the Department of Art Education, Ivan Franko Zhytomyr State University, Velyka Berdychivska St, 40, Zhytomyr, Ukraine, 10008

ORCID: 0009-0008-8024-6284

Ihor SUBOTNYTSKYI

Concertmaster of the Department of Art Education, Ivan Franko Zhytomyr State University, Velyka Berdychivska St, 40, Zhytomyr, Ukraine, 10008

ORCID: 0000-0003-1809-268X

Viktor CHERNII

Concertmaster of the Department of Art Education, Ivan Franko Zhytomyr State University, Velyka Berdychivska St, 40, Zhytomyr, Ukraine, 10008

ORCID: 0009-0008-5969-9860

To cite this article: Titova, O., Subotnytskyi, I., Chernii, V. (2025). Osoblyvosti kontsertmeisterskoi diialnosti na urokakh fakhovoi pidhotovky studentiv [Specific features of concertmaster activity in students' professional training]. *Fine Art and Culture Studies*, 5, 237–243, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-5-30>

SPECIFIC FEATURES OF CONCERTMASTER ACTIVITY IN STUDENTS' PROFESSIONAL TRAINING

The article is devoted to a comprehensive analysis of concertmaster activity in the academic singing class, which is considered a multifaceted type of musical performance and pedagogical work requiring a combination of pianist mastery, analytical depth, and psychological sensitivity.

The purpose of the research is to carry out a complex analysis and reveal the multidimensional essence of concertmaster activity in the academic singing class, to determine its specific features and key professional requirements, and to outline its equal pedagogical, performing, and psychological roles in the professional training of future vocalists.

Methods of systemic and functional analysis were applied to study concertmaster activity as a complex multicomponent process. The comparative-descriptive method was used to define the specifics of working with vocalists (with an emphasis on the fusion of music and text, and the need for dictional sensitivity) as opposed to accompanying instrumentalists. The structural-logical approach was employed to identify and substantiate the key functions of the concertmaster (educational, formative, developmental, psychological).

The scientific novelty of the study lies in the fact that, for the first time, the functions of the accompanist in the academic singing class are systematized and detailed as those of a full-fledged teacher-mentor and co-author. It is substantiated that the concertmaster's professional activity is not only performative but also requires a high level of psychological competence and empathy to create an atmosphere of trust, relieve stage anxiety, and ensure the student's harmonious development. It is revealed that interpretive co-creativity is a key component integrating deep analysis of the vocal part and a flexible response to the artistic intent.

The study concludes that concertmaster activity in the academic singing class is an equal and integrative part of the educational process, requiring from the specialist a combination of technical excellence, deep analysis, flexibility, ensemble hearing, and sensitive pedagogical support. The concertmaster serves as a support and source of inspiration, fostering in the student professional thinking, artistic taste, and stage confidence. Such a comprehensive functional approach ensures the effective professional formation of future vocalists.

Key words: concertmaster, vocalist, professional training lessons, academic singing class, professional qualities, pedagogical aspect.

Актуальність проблеми. Сучасна система мистецької освіти спрямована на формування високопрофесійних виконавців, здатних до самостійної інтерпретації музичних творів, творчої взаємодії та художнього самовираження. У цьому контексті концертмейстерська діяльність посідає особливе місце, адже вона

є не лише супровідною ланкою у вокальному навчанні, а й потужним педагогічним, комунікативним і творчим чинником формування виконавської культури студентів.

Особливої актуальності ця проблема набуває у класі академічного співу, де якість навчального процесу значною мірою залежить

від професійної майстерності концертмейстера. Саме він забезпечує гармонічну єдність між вокальною партією та інструментальним супроводом, сприяє розвитку музичного слуху, ритмічної стабільності, відчуття ансамблю та художньо-емоційної виразності студента. Умови сучасної мистецької освіти вимагають від концертмейстера не лише технічної досконалості, а й педагогічної компетентності, гнучкого мислення, психологічної чутливості й здатності до співтворчості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика концертмейстерської діяльності привертала увагу багатьох науковців, які розглядали її крізь призму різних аспектів професійної практики. Зокрема, питання підготовки майбутніх концертмейстерів у закладах вищої освіти досліджували Л. Масол, О. Олексюк та О. Мартинів, зосереджуючись на методологічних підходах до формування фахових компетентностей. Вагомий внесок у вивчення ролі концертмейстера у становленні виконавської майстерності студентів та у висвітлення особливостей його взаємодії з вокалістами й інструменталістами зробили А. Бондаренко, Н. Коцорба, П. Шиманський та О. Нікітська. Психологічні аспекти діяльності концертмейстера в академічному освітньому просторі досліджують Н. Журавльова та І. Каленик. В той же час, більш глибоких досліджень потребує тематика концертмейстерської діяльності на уроках фахової підготовки студентів (у класі академічного співу), зокрема, через розробку нових методичних підходів, впровадження сучасних технологій та активну співпрацю між концертмейстерами та вокалістами.

Мета дослідження – з'ясувати специфіку концертмейстерської діяльності на уроках фахової підготовки студентів (у класі академічного співу), визначити її педагогічні, виконавські та психологічні аспекти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концертмейстерська діяльність – це багатогранний вид музично-виконавської та педагогічної роботи, який поєднує в собі майстерність піаніста, аналітичну глибину музикознавця, чутливість педагога і гнучкість партнера-ансамбіста. Вона передбачає не лише технічно досконале володіння інструментом, а й уміння відчувати й підтримувати виконавця, створювати гармонійний ансамбль і художню

цілісність звучання. Концертмейстер є співавтором музичного процесу – він допомагає розкрити зміст твору, формує його динамічний розвиток, підкреслює емоційні кульмінації, тонко реагує на темпові та динамічні зміни партнера. Особливу роль концертмейстер відіграє у вокальній підготовці студентів, адже саме через його акомпанемент співак відчуває опору, гармонічну основу, ритмічну стабільність і художній напрям виконання.

У роботі з вокалістами концертмейстер виконує функції наставника, психолога й інтерпретатора, який уміє передати підтекст музики, смислові акценти, відтінки емоцій. Його діяльність вимагає глибокої емпатії, розвиненого музичного слуху, аналітичного мислення, комунікативних навичок і високої відповідальності за кінцевий результат (Молчанова, 2022). Саме тому концертмейстерська діяльність є не другою, а рівноправною складовою мистецької освіти й професійного становлення майбутніх виконавців.

Якщо розглядати роботу концертмейстера у класі академічного співу, то вона має особливу специфіку, яка відрізняє її від акомпанування інструменталістам. Вона ґрунтується на тісній взаємодії з вокалістом, адже саме співак є носієм основного художнього змісту, а акомпанемент покликаний не лише підтримувати, а й художньо розкривати й підсилювати цей зміст. Концертмейстер повинен тонко відчувати злиття музики й слова, адже саме слово у вокальному мистецтві формує емоційно-смыслову основу виконання. Тому його діяльність потребує глибокого знання тексту, драматургії, артикуляційних моментів і логіки вокальної фрази (Ашихміна, 2019).

Одним із головних завдань концертмейстера є створення опори для вокаліста – як ритмічної, так і гармонічної. Через точне відтворення гармонічної структури, відчуття темпової свободи та дихання концертмейстер допомагає студентів сформувати стабільність інтонації, впевненість у музичному русі, природність фразування. Для цього він повинен мати надзвичайно розвинене відчуття ансамблю, бути уважним до дихання, артикуляції, динамічних нюансів співака, адже вокальне виконання має живу, пластичну природу, і будь-яке відхилення темпу чи агогіки вимагає миттєвої реакції (Повзун, 2005).

Специфічною рисою концертмейстерської діяльності у вокальному класі є емоційна чутливість і психологічна підтримка виконавця. Студент-вокаліст часто переживає труднощі, пов'язані з диханням, чистотою інтонування, страхом сцени чи невпевненістю у власних силах. Тому концертмейстер має створювати атмосферу спокою, довіри, творчого натхнення. Його гра повинна надихати, стимулювати до вільного, щирого співу. У цьому контексті він виступає не лише як виконавець, а і як психологічний партнер, який допомагає співакові розкрити внутрішній світ і донести його до слухача (Бонь, 2017).

Не менш важливою є й інтерпретаційна співтворчість концертмейстера. Він бере участь у розкритті художнього задуму твору, у виборі темпових, динамічних і агогічних рішень, у відтворенні стилістичних особливостей музики різних епох. Наприклад, у класичних аріях акомпанемент відзначається чіткістю і стриманістю, у романтичних творах – емоційною насиченістю, широким динамічним діапазоном і рельєфною педалізацією. Концертмейстер повинен уміти адаптуватися до різних композиторських стилів – від Баха до сучасних авторів, зберігаючи при цьому єдність інтерпретаційного задуму з вокальною партією (Ніколаєва, 2002).

Крім того, специфікою роботи концертмейстера у класі академічного співу є володіння дикційною чутливістю. Він повинен розуміти, де співакові потрібна пауза для дихання, як зміна голосної впливає на тембр, і яким чином гармонічний супровід може підкреслити смислові акценти поетичного тексту. Таке глибоке відчуття мовної інтонації дає змогу акомпаніатору органічно підсилювати емоційний зміст пісні чи арії, створюючи відчуття єдиного музичного «дихання» (Повзун, 2005).

Таким чином, специфіка концертмейстерської діяльності у класі академічного співу полягає у поєднанні технічної досконалості, інтерпретаційної свободи, педагогічної чуйності та психологічної підтримки. Концертмейстер виступає не лише акомпаніатором, а повноцінним співавтором художнього процесу, який допомагає студентові сформулювати власний вокальний стиль, розвинути музичну уяву й віднайти індивідуальний темброво-емоційний світ. Саме у такій творчій співпраці

народжується справжня художня виразність, що є головною метою академічного вокального навчання.

Своєю чергою, О. Боровицька називає такі особливості концертмейстерської роботи на уроках фахової підготовки студентів (у класі академічного співу):

1. Глибокий аналіз вокальної партії. Однією з головних особливостей концертмейстерської діяльності в академічному співі є необхідність глибокого аналітичного опрацювання вокальної партії. Концертмейстер повинен знати вокальний текст настільки ж добре, як і сам співак, адже його завдання – передбачити всі технічні та художні труднощі, що можуть виникнути під час виконання. Для цього акомпаніатор вивчає не лише нотний матеріал, а й літературний текст, його зміст, логіку фразування, пунктуацію, поетичні образи та підтекст.

Такий аналіз допомагає концертмейстеру розуміти, де співакові потрібно зробити дихання, на яких словах варто підкреслити інтонаційний центр, як змінюється динаміка відповідно до розвитку драматургії твору. Глибоке знання вокальної партії дозволяє акомпаніатору тонко узгоджувати гармонічний супровід із вокальною лінією, забезпечуючи природне злиття голосу та фортепіано. У цьому сенсі концертмейстер виступає своєрідним аналітиком, який розшифровує музично-поетичну структуру твору й допомагає студентові усвідомлено працювати над нею (Боровицька, 2020).

2. Гнучкість у темпі та динаміці. Вокальне мистецтво має глибоко індивідуальний характер, тому концертмейстер повинен володіти високим рівнем гнучкості у темпово-динамічних співвідношеннях. Співак у процесі виконання може змінювати темп залежно від дихання, емоційного стану чи художнього задуму, і акомпаніатор має миттєво реагувати на ці зміни. Відсутність такої реакції порушує ансамблеву єдність і позбавляє виконання живої виразності.

Гнучкість проявляється у вмінні концертмейстера утримувати стабільний пульс при одночасному збереженні емоційної пластичності. Він повинен передчувати найменші коливання темпу, підтримувати співака у фразах, де потрібно «дихати з музикою». Динамічна гнучкість також має вирішальне значення – акомпанемент не повинен домінувати,

а лише делікатно підтримувати голос, підкреслювати кульмінаційні моменти, пом'якшувати звучання у ліричних епізодах. Уміння гнучко реагувати на виконавські особливості співака свідчить про високий професійний рівень концертмейстера та його музично-психологічну зрілість (Боровицька, 2020).

3. Розвиток ансамблевого слуху. Одним із ключових професійних умінь концертмейстера є ансамблевий слух – здатність чути не лише власну партію, а й весь музичний простір твору, у якому вокаліст і акомпаніатор взаємодіють як рівноправні партнери. Розвиток ансамблевого слуху забезпечує точну координацію вступів, дихань, пауз, кульмінаційних акцентів.

У процесі занять концертмейстер уважно стежить за інтонацією, тембром, артикуляцією співака, підлаштовуючи своє звучання до вокального тембру. Така чутливість створює відчуття єдиного музичного організму, де голос і фортепіано не змагаються, а гармонійно доповнюють одне одного. Крім того, розвиток ансамблевого слуху виховує у студента-вокаліста навички слухової концентрації, дисциплінує ритмічне відчуття й формує відчуття партнерства, що є необхідним для сценічної практики (Боровицька, 2020).

4. Інтерпретаційна співтворчість. Концертмейстерська діяльність у вокальному класі неможлива без «інтерпретаційної співтворчості». Концертмейстер не є пасивним акомпаніатором, який лише виконує нотний текст; він бере активну участь у формуванні художнього задуму твору, розкритті його емоційного змісту та стильових особливостей.

Під час роботи над твором концертмейстер, разом зі співаком і педагогом, обговорює концепцію виконання: визначає характер звучання, темпові відтінки, динамічні кульмінації, стильову точність, особливості педалізації та штрихів. У процесі репетицій між концертмейстером і вокалістом виникає своєрідний творчий діалог, у якому кожен пропонує власне бачення інтерпретації (Боровицька, 2020).

Концертмейстер має володіти широким художнім мисленням, знати історико-стильові особливості вокального репертуару – від барокових арій до романтичних романсів і сучасних композицій. Завдяки цьому він здатен не лише підтримувати, а й розкривати емоційний підтекст музики, виявляти глибину ідеї твору.

Така співтворчість збагачує навчальний процес, сприяє розвитку у студентів художньої уяви, аналітичного мислення та сценічної культури.

Т. Молчанова відзначала, що педагогічний аспект концертмейстерської діяльності також є одним із найважливіших складників підготовки студентів у мистецьких закладах освіти, особливо у сфері академічного співу. Концертмейстер у цьому контексті виступає не лише як виконавець і партнер по ансамблю, а й як педагогічна фігура, що безпосередньо впливає на формування професійних, художніх і особистісних якостей майбутнього музиканта. Його робота тісно пов'язана з процесом навчання, виховання музичного мислення, розвитку слухової уваги, сценічної впевненості й творчої самостійності студента (Молчанова, 2016).

Передусім педагогічна функція концертмейстера полягає у формуванні в студента вміння слухати й мислити музично. Через акомпанемент студент засвоює принципи гармонійного слуху, тембрового балансу, відчуття ритму та музичного дихання. Концертмейстер сприяє розвитку ансамблевого чуття, допомагає співакові навчитися орієнтуватися у музичному просторі, спиратися на гармонічну основу, чути власний голос у співвідношенні з фортепіанним супроводом. Це сприяє виробленню усвідомленого ставлення до інтонації, дикції, фразування, що є необхідним для становлення професійного вокаліста (Молчанова, 2016).

Крім того, концертмейстер виступає як методичний посередник між викладачем і студентом. Його роль полягає у тому, щоб практично реалізувати педагогічні настанови викладача співу під час виконання, закріплювати їх у процесі роботи з репертуаром, показувати студенту приклади правильного музичного мислення, темпової логіки, динамічних відтінків. У спільній роботі над твором він допомагає вокалістові не лише технічно опанувати партію, а й усвідомити її художній сенс, логіку розвитку музичного образу, емоційну драматургію. Таким чином, концертмейстер виконує навчально-коригувальну функцію, сприяючи глибшому розумінню змісту музики та розвитку інтерпретаційних навичок студента (Полярчук, 2012).

Не менш важливим є виховний компонент концертмейстерської діяльності. У тісній співпраці з викладачем концертмейстер формує у студентів такі риси, як відповідальність,

дисциплінованість, уважність, колективність та емоційна культура. Через спільну творчість виховується здатність до партнерства, взаємоповаги, готовності слухати й підтримувати іншого. Концертмейстер власним прикладом демонструє професійні стандарти поведінки в ансамблі, етичні норми спілкування на репетиції та під час виступу (Полярчук, 2012).

Особливої ваги набуває психологічна підтримка студента, яку надає концертмейстер. Вокальне мистецтво – це глибоко особистісна сфера, у якій будь-яка емоційна напруга чи невпевненість можуть вплинути на якість виконання. Тому концертмейстер повинен виявляти педагогічний такт, емпатію, доброзичливість і терпіння, створюючи атмосферу довіри та безпеки. Від того, наскільки комфортно студент почувається під час спільної роботи, залежить ефективність його творчого розвитку. Концертмейстер уміє підтримати співака у складних моментах – під час сценічного виступу, на іспиті чи конкурсі – допомогти йому зосередитися, зняти емоційне напруження, знайти внутрішню рівновагу (Сергієнко, 2019).

Іще одним важливим аспектом є розвивальна функція концертмейстера. Працюючи зі студентом, він не просто супроводжує, а й активно формує його музичне мислення, розвиває уяву, творчу ініціативу та здатність до самостійного аналізу твору. У процесі занять акомпаніатор спонукає студента мислити художньо, шукати власне трактування образу, розуміти зв'язок між емоційним і технічним боком виконання. Таким чином, концертмейстер сприяє розвитку творчої індивідуальності майбутнього артиста (Локшина, 2021).

Отже, педагогічний аспект концертмейстерської діяльності у класі академічного співу полягає у гармонійному поєднанні навчальної, виховної, розвивальної та психологічної

функцій. Концертмейстер – це не лише акомпаніатор, а й педагог-наставник, який через спільну творчість формує у студента професійне мислення, художній смак, емоційну культуру та сценічну впевненість. Саме завдяки такому комплексному впливу концертмейстерська діяльність стає важливою складовою фахової підготовки вокалістів і сприяє їх гармонійному особистісному й мистецькому зростанню.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Концертмейстерська діяльність на уроках фахової підготовки студентів (особливо у класі академічного співу) є багатогранною та рівноправною складовою мистецької освіти, що виходить далеко за рамки простого акомпанування. Концертмейстер виступає як співавтор, інтерпретатор, педагог-наставник і психологічний партнер, поєднуючи технічну досконалість піаніста з глибоким аналізом вокальної партії, гнучкістю у темпі та динаміці, а також емоційною чутливістю до співака. Його ключові завдання включають створення ритмічної й гармонічної опори для вокаліста, розвиток ансамблевого слуху та активну участь у формуванні художнього задуму твору, враховуючи специфіку злиття музики й слова. Таким чином, у цій творчій співпраці концертмейстер відіграє вирішальну роль у формуванні професійного мислення, сценічної впевненості та гармонійному особистісному й мистецькому зростанні майбутнього вокаліста.

Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо у розробці проблематики концертмейстерської діяльності як інструменту формування психологічної стійкості та творчої самостійності вокалістів. Цікавим, на нашу думку, може бути вивчення впливу стилю взаємодії «концертмейстер-співак» на рівень сценічного хвилювання, інтонаційну чистоту та емоційну розкритість студента.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ашихміна Н.В. Концертмейстерський клас: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Одеса: Університет Ушинського, 2019. 206 с.
2. Бонь Л.М. Специфіка професійної діяльності концертмейстера. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Дніпро, 24-25 лютого 2017 року). Херсон: ВД «Гельветика», 2017. С. 70-73.
3. Боровицька О. Концертмейстерська робота на уроках фахової підготовки студентів (вокал). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 2020. Вип. 36. С. 57-62.
4. Локшина О. Специфіка діяльності концертмейстера в класі сольного співу. *Педагогічна думка*. 2021. №13. С. 221-229.

5. Молчанова Т. Модель навчання концертмейстерства у музичних закладах фахової вищої освіти України. *Вісник КНУКіМ*. 2022. № 47. С. 67-73.
6. Молчанова Т. Мистецтво піаніста-концертмейстера: навчальний посібник. 5-те вид., доп. Львів: СПОЛОМ, 2016. 216 с.
7. Ніколаєва Л.М. Особливості роботи концертмейстера над вокальними творами: методичні рекомендації. Київ, 2002. 196 с.
8. Повзун Л. Наукові і художні аспекти мистецької діяльності піаніста-концертмейстера: дис. ... канд. мистецтвознавства. Київ, 2005. 189 с.
9. Полярчук О.Д. Деякі аспекти концертмейстерської діяльності. *Теоретичні та практичні питання культурології*: зб. наук. праць НМАУ. 2012. Вип. 13. С. 86-92.
10. Сергієнко С.М. Психологічна взаємодія концертмейстера та соліста-виконавця як невід'ємна компонента успішного виступу. *Young Scientist*. 2019. №11. С. 253-256.

REFERENCES:

1. Ashykhmina N.V. (2019) Kontsertmeisterskyi klas: navchalnyi posibnyk dlia zdobuvachiv vyshchoi osvity. [Concertmaster class: a basic textbook for advanced education]. Odesa: Universytet Ushynskoho. 206 s [in Ukrainian].
2. Bon L.M. (2017) Spetsyfyka profesiinoi diialnosti kontsertmeistera. [Specifics of the professional activity of an accompanist]. *Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Dnipro, 24-25 liutoho 2017 roku)*. Kherson: VD «Helvetyka». 70-73 [in Ukrainian].
3. Borovytska O. (2020) Kontsertmeisterska robota na urokakh fakhovoi pidhotovky studentiv (vokal). [Accompanist's work at the lessons of vocal training for students (vocals)]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*. 36. 57-62 [in Ukrainian].
4. Lokshyna O. (2021) Spetsyfyka diialnosti kontsertmeistera v klasi solnoho spivu. [Specifics of the activity of an accompanist in the solo class]. *Pedahohichna dumka*. №13. 221-229 [in Ukrainian].
5. Molchanova T. (2022) Model navchannia kontsertmeisterstva u muzychnykh zakladakh fakhovoi vyshchoi osvity Ukrainy. [A model for the development of accompanism in the musical institutions of the great world of Ukraine]. *Visnyk KNUKіM*. 47. 67-73 [in Ukrainian].
6. Molchanova T. (2016) Mystetstvo pianista-kontsertmeistera: navchalnyi posibnyk. [The Mystery of a Pianist-Accompanist: The Basic Guide]. 5-te vyd., dop. Lviv: SPOLOM, 216 s [in Ukrainian].
7. Nikolaieva L.M. (2002) Osoblyvosti roboty kontsertmeistera nad vokalnymy tvoramy: metodychni rekomendatsii. [Peculiarities of the accompanist's work on vocal works: methodological recommendations]. Kyiv. 196 s [in Ukrainian].
8. Povzun L. (2005) Naukovi i khudozhni aspekty mystetskoi diialnosti pianista-kontsertmeistera: dys. ... kand. mystetstvoznnavstva. [Scientific and artistic aspects of the mystical activity of a pianist-accompanist: dis. ...cand. mysticism]. Kyiv. 189 s [in Ukrainian].
9. Poliarchuk O.D. (2012) Deiaki aspekty kontsertmeisterskoi diialnosti. [Some aspects of accompanist activity]. *Teoretychni ta praktychni pytannia kulturolohii*: zb. nauk. prats NMAU. 13. 86-92 [in Ukrainian].
10. Serhiienko S.M. (2019) Psykholohichna vzaiemodiia kontsertmeistera ta solista-vykonavtsia yak nevidiemna komponenta uspishnoho vystupu. [The psychological interaction between the accompanist and the Viconian soloist is an unknown component of a successful performance]. *Young Scientist*. 11. 253-256 [in Ukrainian]

Дата першого надходження рукопису до видання: 29.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 27.11.2025

Дата публікації: 30.12.2025